

Роман Шерстюк

*д-р екон. наук, доцент,
завідувач кафедри управління інноваційною
діяльністю та сферою послуг,
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя*

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЙНІ ХАБИ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ФОРМУВАННЯ НОВИХ ЗНАТЬ

Вступ. Цифрова трансформація економіки потребує інноваційних драйверів, оскільки ресурси розвитку в контексті впровадження наявних напрацювань вичерпуються. Зростає значущість національної інноваційної екосистеми, що забезпечує проведення наукових досліджень, створення інноваційних розробок та їхню комерціалізацію. Водночас заклади вищої освіти як найважливіші структурні елементи інноваційної екосистеми, як підтверджує світова практика, активно вбудовуються в цей механізм, відповідаючи за інфраструктуру та кадровий потенціал наукової та інноваційної активності. Підтвердженням цієї тези можуть бути, зокрема, статистичні дані Євростату про розвиток вишівського сектора наукових досліджень та розробок у розвинених країнах [1]. Зокрема, у Євросоюзі частка сектора вищої освіти у сумарних внутрішніх витратах на вказані цілі становить понад 23%, США – 13%, Японії – 12%. Частка зайнятих інтелектуальною діяльністю у сфері вищої школи ЄС – 32%, Японії – 24, України – лише 13%. Однією з ключових причин такого обмеженого потенціалу, які виявило Міністерство економічного розвитку та торгівлі, є відсутність в університетах стимулювальних умов для розроблення продуктів та створення інтелектуальної власності [2]. Підтримуємо думку авторів [3] в контексті того, що виконання інформаційно-консалтингових, науково-інноваційних та виробничих сервісів, має покладатися на міжнародні інноваційні хаби сектора вищої освіти, які теж повинні працювати на базі українських вищих навчальних

закладів як інноваційні платформи для акселерації інноваційних проєктів.

Мета – надання рекомендацій щодо використання освітніх інноваційних хабів як організаційної платформи формування нових знань.

Результати. Принцип функціонування організаційної платформи нетрадиційних джерел інноваційних ідей – хабу закладу вищої освіти (ЗВО), базується на співпраці учасників, які, залежно від поставленої мети, орієнтовані на конкретний взаємовигідний результат, що зумовлює вибір виду та бази діяльності в межах хабу. Основною метою взаємовигідного партнерства є отримання нових знань, які необхідні учасникам для реалізації власних завдань. Кожна сторона учасників має певний обсяг знань, якими у вигляді інформації обмінюються партнери в процесі співпраці. Завдяки зовнішнім, внутрішнім учасникам можуть отримати практичний досвід у певній сфері економічної діяльності, практичні завдання для навчального процесу та дипломного проєктування, бази для виробничої та переддипломної практик бакалаврів та магістрів, замовлення наукових досліджень госпдоговірних наукових тем. Представники вищого навчального закладу забезпечують зовнішнім партнерам-учасникам популяризацію продукції та послуг, вирішують практичні завдання партнерів з наукового погляду, надають оренду фізичних приміщень та віртуальних майданчиків, проставляють можливість ознайомитися з іншими результатами наукових досліджень.

Результати діяльності інноваційного хабу не повинні набувати внутрішнього характеру, навпаки, мають бути адресовані представникам широкого спектра юридичних та фізичних осіб. Робота хабу буде успішною за взаємодії з інформаційно-консалтинговими компаніями, а також установами, які займаються стажуваннями фахівців у різних галузях та організацією тренінгів з управління інноваційними проєктами. Необхідно підтримувати регулярні відносини з підприємствами, які надають допомогу в реєстрації та правовій охороні результатів інтелектуальної праці; аудиторськими фірмами; «мисливцями за головами» для пошуку потенційних партнерів із бізнес-проєкту; венчурними фондами, організаціями, що надають гранти, премії; компаніями, які здійснюють маркетингові дослідження ринку; дослідно-конструкторськими лабораторіями, а також системотворчими університетами у сферах проведення конференцій, конкурсів, зльотів

винахідників та раціоналізаторів, публікацій у наукових журналах. Таким чином, інноваційний хаб розуміємо як інноваційну систему, яка представляє собою виробничі та інфраструктурні сервіси для комерціалізації власних інноваційних розробок і проєктів сторонніх організацій та такої, що акумулює ідеї та концепції для фінансових вкладень.

За допомогою навчально-наукової бази інноваційний хаб має змогу реалізовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та інструменти інноваційного та креативного менеджменту, створювати нетрадиційні джерела інноваційних ідей завдяки: аутсорсингу (in/out), коворкінгу, бенчмаркінгу, коучингу, воркшопам, тематичним клубам, виставкам, семінарам, вікторинам, квестам, науковим дослідженням, конференціям тощо. Реалізація співпраці може здійснюватися на базі фізичних об'єктів, а також за допомогою віртуальних платформ: соціальних мереж, чатів, сайтів, блогів тощо.

У цьому контексті результати ефективної роботи освітньо-інноваційного хабу полягають у такому: надання інформаційно-консалтингових та науково-технологічних послуг; виконання виробничих та інфраструктурних сервісів, завдання яких – всебічна допомога в успішній комерціалізації результатів інноваційної діяльності співробітників вишу та сторонніх організацій; вихід ЗВО та підприємств, залучених до інноваційного хабу, на міжнародний ринок високих технологій; інтегрування ЗВО за участі інноваційного хабу до світового освітньо-наукового простору; підсилення партнерських відносин між українськими ЗВО та провідними європейськими університетами; розвиток центру інноваційного молодіжного підприємництва; удосконалення аспектів управління в ЗВО, налагодження взаємодії за проєктними напрямками; мотивування щодо інноваційної діяльності завдяки наявності молодіжного активу; мережева взаємодія з провідними університетами і надання університетському інноваційному хабу функцій ресурсного хабу для інших університетів та партнерів; стимулювання розвитку середовища і культури інноваційного підприємництва, підсилення підприємницьких здібностей студентів вишу.

На основі сказаного, зазначимо, що на базі університетів України потрібно започатковувати практику відкриття майданчиків інноваційного хабу, заснованого на знаннях. У цьому контексті в структурі

та функціях Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя наявні ознаки хабу для нарощування інновацій-відкриттів. У закладі створено внутрішню інноваційну екосистему, розвинену ресурсну базу, апробований локальний нормативно-правовий компонент у галузі інноваційної діяльності, налагоджено мережеву взаємодію з підприємствами-партнерами, відпрацьовано механізми впровадження результатів інноваційних проєктів, сформовано пакет розробок, які успішно використовують. Отож нагромаджений необхідний кадровий, інфраструктурний потенціал та високий інтелектуальний капітал дає змогу акумулювати передові інноваційні розробки, які створили студенти та викладачі усередині організації і фахівці великих державних та приватних компаній.

Ключові слова: національна інноваційна екосистема; інновації-відкриття; інноваційний хаб, заснований на знаннях, інтелектуальна діяльність, кадровий та інфраструктурний потенціали.

Список використаних джерел

1. Intramural R&D expenditure (GERD) by sectors of performance and source of funds. European Commission Database.– URL: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=rd_e_gerd-fund&lang=en
2. Кроссекторна експортна стратегія на 2019–2023 роки. Інновації на експорт.– Київ, 2019.
3. Інноваційна Україна 2020: національна доп. / за заг. ред. В. М. Гейця та ін.; НАН України.– Київ, 2015.– 336 с.
4. Інтеграція освіти, науки і бізнесу : колект. моногр. / за ред. А. В. Череп, Запоріжжя : Мокшанов В. В., 2021. Т. 9.– 378 с.